

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Masztalerz

(612110)

Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Masztalerz (612110)

Hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Masztalerz (612110)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [607]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/photos/stajnie-ko%C5%84-gospodarstwa-barn-3799728> [dostęp 31.10.2018].

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne /preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad końmi w ośrodku jeździeckim, stadninie, stadzie ogierów.....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	12
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	12
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Masztalerz 612110

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Koniuszy.
- Pracownik stajni.
- Stajenny.
- Starszy stajenny.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 6121 Livestock and dairy producers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Agata Bączkowska – Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego, Piaseczno.
- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Ewa Katarzyna Jastrzębska – EKJ Usługi Edukacyjno-Szkoleniowe, Stawiguda.
- Anna Kaczorowska – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Agnieszka Skowrońska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Adriana Pawelec – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn.
- Adelajda Piłat – Zespół Placówek Edukacyjnych, Olsztyn.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Agnieszka Woźniak – Stowarzyszenie Drobnostki, Gdynia.
- Urszula Żurek – Caritas Diecezji Bydgoskiej – Ośrodek Rekreacji Konnej, Bydgoszcz.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Masztalerz to pracownik ośrodka jeździeckiego²⁹, stadniny⁵⁰, stada ogierów⁵², sprawujący opiekę nad znajdującymi się tam końmi.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Masztalerz to zawód usługowy. Osoba w tym zawodzie wykonuje prace związane bezpośrednio z końmi w warunkach stajennych oraz ich otoczeniu. Zajmuje się przede wszystkim pielęgnacją, karmieniem i pojeniem zwierząt, wychowem źrebiąt⁶⁸ i młodych koni, a także podstawowym ich treningiem. Wykonuje także szereg prac organizacyjnych i porządkowych w gospodarstwie.

Praca w zawodzie masztalera wymaga od pracownika znajomości zachowania się koni⁶⁴, gdyż od tego zależy bezpieczeństwo zarówno człowieka, jak i zwierzęcia. Konie jako zwierzęta z natury płochliwe, w zależności od temperamentu⁵⁷ i charakteru², płci, wieku i stanu fizjologicznego (np. klacz w rui, klacz źrebna¹⁰) reagują na sytuacje często nieprzewidywalnie. Czynniki stresowe sprawia, że koń reaguje ucieczką lub na przykład odskoczeniem. Dlatego znajomość behawioru¹ konia, jego popędów³⁷ i instynktów⁸ pozwala masztalerzowi na szybką reakcję, a często zapobieganie sytuacjom niebezpiecznym.

Na podstawie posiadanej wiedzy i doświadczenia, masztalerz weryfikuje stan zdrowia zwierząt przebywających na terenie stajni⁵³, choć co do zasady nie zajmuje się opieką nad chorymi zwierzętami. Informacje na temat chorych zwierząt zgłasza weterynarzowi.

Masztalerz wykonuje czynności związane z rozrodem i transportem koni oraz proste prace gospodarcze na terenie obiektu.

W szczególnych przypadkach masztalerz zajmuje się podstawową korektą kopyt¹¹, w tym wykonywaniem zabiegu rozcyszczania⁴⁵.

Sposoby wykonywania pracy

Masztalerz wykonuje pracę w relacji człowiek – zwierzę, ręcznie i/lub mechanicznie, z zastosowaniem odpowiednich narzędzi i urządzeń. Praca masztalera polega m.in. na:

- pielęgnowaniu koni i ich otoczenia,
- karmieniu koni,
- ocenianiu stanu zdrowia zwierząt,
- opiekowaniu się końmi podczas rozrodu, transportu,
- uczeniu koni podstawowych czynności (zachowań) podczas obsługi, pielęgnacji i treningu,
- wykonywaniu poleceń przełożonych i informowaniu ich o wykonaniu zadania,
- zastępowaniu przełożonych podczas ich nieobecności,
- wykonywaniu prostych napraw i konserwacji obsługiwanych urządzeń i maszyn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **masztalerza** wykonywana jest głównie w pozycji stojącej, czasem w pozycji siedzącej, w warunkach stajennych (w budynkach) oraz w ich otoczeniu – na wolnym powietrzu.

Masztalerz zajmuje się przede wszystkim zwierzętami, ale często wykonuje także prace organizacyjne i porządkowe.

Praca masztalerza wykonywana jest niezależnie od pory roku i warunków atmosferycznych, przy oświetleniu naturalnym i sztucznym.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Masztalerz w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- maszyny rolnicze potrzebne do pielęgnacji placu treningowego³⁴ (równiarka do podłoża), wybiegów⁶⁰ (brony, równiarka) i pastwisk³⁰ (rozsiwacz nawozu, opryskiwacz),
- maszyny i urządzenia potrzebne do wywozu obornika, załadunku i rozładunku pasz objętościowych/treściwych,
- urządzenia niezbędne do utrzymania porządku w stajni i jej otoczeniu (wiertarka, wkrętarka, lampa owadobójcza, ciągnik, przyczepa do ciągnika),
- urządzenia do poskramiania koni,
- lonżownik¹⁷,
- karuzelę dla koni⁹,
- gniotownik⁷,
- narzędzia ręczne np.: widły, grabie, łopatę, miotłę, taczkę, młotek, klucze płaskie i nasadowe, śrubokręt.

Organizacja pracy

Organizacja pracy w zawodzie **masztalerz** uzależniona jest od godzin związanych z karmieniem koni, rozrodem oraz wychowem i treningiem zwierząt.

Masztalerz pracuje w różnych porach doby, w każdy dzień tygodnia, również w dni świąteczne. Ma określony czas pracy, zgodnie z umową zawartą z pracodawcą. Najczęściej praca odbywa się w trybie dwuzmianowym, jednak praca związana ze zwierzętami wymaga od pracownika również dyspozycyjności czasowej, niezależnie od wcześniej ustalonych godzin pracy.

Oprócz codziennej obsługi koni w pewnych okresach roku występuje większa intensywność prac. Masztalerz może pracować indywidualnie lub zespołowo, w zależności od wielkości gospodarstwa. Praca odbywa się zazwyczaj samodzielnie, jednak podlega stałemu nadzorowi przełożonego.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Masztalerz w swojej pracy narażony jest m.in. na:

- urazy mechaniczne, np. kopnięcie, pogryzienie, stratowanie przez konia,
- niskie i wysokie temperatury, w zależności od pory roku,
- urazy spowodowane niewłaściwym użytkowaniem lub awarią maszyn i urządzeń.

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć:

- przewlekłe choroby narządu mięśniowo-szkieletowego związane z pracą fizyczną i przeciążaniem narządu ruchu,
- choroby układu oddechowego spowodowane szkodliwymi pyłami i gazami występującymi w środowisku stajennym,
- choroby bakteryjne i wirusowe – np. zoonozy⁶⁷, których nosicielami są konie,
- choroby wywołane grzybami.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **masztalerz** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- rozróżnianie barw,
- szybki refleks,
- zręczność rąk,
- zmysł równowagi,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność nawiązywania kontaktu z końmi,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość pracy w szybkim tempie,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- wytrwałość i cierpliwość,
- wychodzenie z własną inicjatywą,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- kontrolowanie własnych emocji,
- odwaga,
- empatia,
- samokontrola,
- samodzielność,
- odporność emocjonalna.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy w zawodzie **masztalerz** wymagana jest ogólna sprawność układu kostno-stawowego i mięśniowego, dobry wzrok i słuch oraz wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenia umysłowe.

Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są w szczególności:

- niesprawność ruchowa,
- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa,
- niewydolność układu kostno-stawowego i mięśniowego,
- zaburzenia równowagi oraz padaczka,
- choroby narządu wzroku i słuchu upośledzające prawidłowe funkcjonowanie,
- choroby układu oddechowego o podłożu alergicznym (na kurz w sianie/słomie, sierść zwierząt).

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **masztalerz** preferowane jest wykształcenie średnie na poziomie technikum w zawodzie szkolnym pokrewnym technik hodowca koni.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Nie występują specyficzne wymagania w zakresie tytułów zawodowych, kwalifikacji i uprawnień dla kandydata do pracy w zawodzie **masztalerz**.

Pracę w zawodzie masztalerz może wykonywać osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w miejscu pracy lub w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym.

Podjęcie pracy w zawodzie masztalerz ułatwiają:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w szkolnym pokrewnym zawodzie technik hodowca koni,
- świadectwa potwierdzające kwalifikacje RL.19 Organizacja chowu i hodowli koni lub RL.20 Szkolenie i użytkowanie koni, w zawodzie szkolnym pokrewnym technik hodowca koni.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu masztalerza mogą być między innymi:

- suplement Europass (w języku polskim i angielskim) do dyplomu potwierdzający kwalifikacje zawodowe, wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- udokumentowane doświadczenie w pracy w charakterze stajennego, powiązane ze stażem na tym stanowisku,
- certyfikaty lub zaświadczenia potwierdzające odbycie szkoleń dotyczących pracy z końmi,
- prawo jazdy kat. B+E.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Nowozatrudniony pracownik bez doświadczenia w zawodzie **masztalerz** zaczyna pracę jako pomocnik masztalerza. Następnie może awansować na stanowisko samodzielnego masztalerza, natomiast na dalszych etapach kariery zawodowej także na stanowisko związane z zarządzaniem stadniną – warunkiem jest podnoszenie wykształcenia oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można uzyskać poprzez:

- zdanie egzaminu dojrzałości i ukończenie studiów I oraz II stopnia na kierunku zootechnika,
- uczestniczenie w specjalistycznych kursach i szkoleniach z zakresu hodowli zwierząt,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **masztalerz** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie masztalerz, wchodzących w skład zawodu szkolnego pokrewnego technik hodowca koni, w zakresie kwalifikacji RL.19 Organizacja chowu i hodowli koni oraz RL.20 Szkolenie i użytkowanie koni.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **masztalerz** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Kierownik szkółki jeździeckiej	143115
Technik hodowca koni ⁵	314203
Instruktor jazdy konnej	342303
Hodowca koni	612103
Podkuwacz koni	722104

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **masztalerz** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Żywienie i pojenie koni w oparciu o ustalony harmonogram.
- Z2 Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych⁶¹ koni zgodnie z opracowanym planem.
- Z3 Wykonywanie prac pielęgnacyjnych w budynkach stajennych i ich otoczeniu oraz na wybiegu/pastwisku.
- Z4 Interpretowanie zachowań koni i ich relacji w stadzie⁵¹ z uwzględnieniem specyfiki danej hodowli.
- Z5 Ocenianie stanu zdrowia konia na podstawie bieżącej obserwacji.
- Z6 Wykonywanie czynności związanych z rozrodem koni, zgodnie z wytycznymi weterynarza.
- Z7 Prowadzenie wychowu źrebiąt i młodych koni.
- Z8 Wdrażanie młodego konia w początkowej fazie jego nauki.

Z9 Wykonywanie czynności związanych z transportem koni.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad końmi w ośrodku jeździeckim, stadninie, stadzie ogierów

Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki nad końmi w ośrodku jeździeckim, stadninie, stadzie ogierów obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Żywienie i pojenie koni w oparciu o ustalony harmonogram	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Potrzeby pokarmowe koni zgodne z ich fizjologią i behawiorem; • Specyfikę budowy układu pokarmowego konia; • Zasady żywienia i pojenia konia; • Wpływ składników pokarmowych i wody na zdrowie koni; • Zasady układania dawek pokarmowych dla koni; • Zasady przechowywania <u>pasz objętościowych</u>³¹ i <u>pasz treściwych</u>³²; • Wpływ niewłaściwego przechowywania pasz na organizm konia.	• Określać zapotrzebowanie na pasze z norm żywienia koni; • Określać wartość pokarmową pasz z norm żywienia; • Planować zapotrzebowanie na pasze dla różnych grup zwierząt z uwzględnieniem wykonywanej przez konie pracy; • Dobierać system żywienia do indywidualnych potrzeb konia; • Rozpoznawać pasze stosowane w żywieniu koni; • <u>Oceniać organoleptycznie jakość pasz</u>²³; • Dobierać pasze w czasie żywienia letniego i zimowego; • Magazynować pasze dla koni; • Przygotowywać i zadawać paszę koniom; • Poić konie.

Z2 Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych koni zgodnie z opracowanym planem	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Podział zabiegów pielęgnacyjnych na codzienne i okresowe; • Rolę pielęgnacji koni z uwzględnieniem ich <u>dobrostanu</u>⁴; • Znaczenie wykorzystania wybiegów i pastwisk w chowie koni; • Budowę kopyta; • Znaczenie zabiegu rozcyszczania oraz innych zabiegów pielęgnacyjnych kopyt.	• Planować harmonogram zabiegów pielęgnacyjnych koni; • Dobierać preparaty do pielęgnacji sierści, włosów i kopyt konia; • Przeprowadzać czynności związane z codzienną i okresową pielęgnacją sierści i włosów koni; • Wykonywać zabiegi pielęgnacyjne kopyt; • Asystować <u>podkuwaczowi</u>³⁵ w zabiegach prowadzonych na kopytach, <u>kuciu koni</u>¹⁴; • Przeprowadzać czynności pielęgnacyjne oraz profilaktyczne związane z ochroną zdrowia koni.

Z3 Wykonywanie prac pielęgnacyjnych w budynkach stajennych i ich otoczeniu oraz na wybiegu/pastwisku	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady higieny w stajni; • Czynności niezbędne do wykonania w budynkach stajennych z uwzględnieniem dobrostanu przebywających tam koni;	• Wykonywać codzienne oraz okresowe czynności porządkowe w stajni (m.in. usuwać obornik, uzupełniać ściółkę w stajni, zamykać stajnię i jej otoczenie, zadbać o czystość i sprawność urządzeń służących do karmienia i pojenia koni);

• Czynności przygotowujące plac treningowy, <u>krytą ujeżdżalnię</u>¹³, a także wybiegi i pastwiska z uwzględnieniem potrzeb i bezpieczeństwa koni; • Możliwości użycia urządzeń i maszyn używanych do prac pielęgnacyjnych.	• Pielęgnować wybieg i pastwisko; • Korzystać z urządzeń i maszyn używanych do prac pielęgnacyjnych.
--	---

Z4 Interpretowanie zachowań koni i ich relacji w stadzie z uwzględnieniem specyfiki danej hodowli

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Potrzeby konia związane z jego behawiorem; • Cechy charakterystyczne behawioru konia; • <u>Metody poskramiania koni</u>¹⁹; • Zachowanie konia z uwzględnieniem jego zmysłów; • Zasady w opiece nad koniem, wynikające z jego behawioru; • Zachowanie konia w zależności od jego wieku i stanu zdrowia; • Zachowanie koni w stadzie; • Zagrożenie związane z niebezpiecznym zachowaniem się koni w stadzie.	• Stosować zasady w opiece nad koniem, wynikające z jego behawioru; • Postępować z koniem, uwzględniając jego wiek, płeć, stan fizjologiczny i zachowanie; • Rozpoznawać <u>mowę ciała konia</u>²¹; • Identyfikować stany emocjonalne konia; • Rozróżniać <u>zachowania społeczne</u>⁶³ w stadzie koni; • Rozpoznawać <u>nałogi i narowy</u>²² koni; • Opisywać możliwości zapobiegania <u>problemom behawioralnym</u>³⁹ koni; • Postępować z końmi, u których występują problemy behawioralne; • Stosować metody poskramiania koni; • Postępować z końmi w sytuacjach związanych z obsługą i użytkowaniem zwierząt w kontekście bezpieczeństwa pracy i dobrostanu koni.

Z5 Ocenianie stanu zdrowia konia na podstawie bieżącej obserwacji

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Związek między stanem zdrowia konia a jego zachowaniem, bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem; • Wyposażenie apteczki stajennej; • Zakresy badanych parametrów fizjologicznych w spoczynku; • Nieprawidłowości w wyglądzie i zachowaniu koni, świadczące o problemach zdrowotnych; • Objawy podstawowych chorób koni; • Obszary zranienia i urazów u koni; • Zasady postępowania przed przybyciem lekarza podczas występowania podstawowych chorób koni, z uwzględnieniem zasad i przepisów BHP oraz dobrostanu zwierzęcia.	• Oceniać stan zdrowia konia na podstawie wyglądu, wartości parametrów fizjologicznych i zachowania zwierzęcia; • Mierzyć temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia; • Oceniać stan nawodnienia konia; • Oceniać <u>perystaltykę jelit</u>³³; • Rozpoznawać objawy bólowe u koni; • Rozróżniać oznaki chorób układu oddechowego i pokarmowego; • Rozpoznawać choroby kopyt i kończyn; • Rozpoznawać choroby skóry; • Rozpoznawać kulawizny u koni; • Udzielać pomocy koniom w nagłych wypadkach; • Postępować z koniem do czasu przybycia lekarza weterynarii; • Asystować podczas wykonywania czynności weterynaryjnych przez lekarza weterynarii; • Wykonywać opatrunki i proste czynności lecznicze zgodnie z poleceniem lekarza weterynarii;

	• Rezygnować z użycia w pracy konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia; • Postępować z koniem w sytuacjach związanych z oceną zdrowia i opieką nad koniem chorym.
--	---

Z6 Wykonywanie czynności związanych z rozrodem koni, zgodnie z wytycznymi weterynarza

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady oceny <u>cyklu płciowego klaczy</u>³; • Zasady <u>użytkowania rozplodowego</u>⁵⁸ ogierów z uwzględnieniem wieku; • Zasady przygotowania klaczy i ogiera do <u>stanówki</u>⁵⁵; • Zasady BHP podczas krycia klaczy¹²; • Technikę przeprowadzenia aktu <u>stanowienia klaczy</u>⁵⁴; • <u>Metody oceny żrebności klaczy</u>¹⁸; • Zasady opieki nad klaczą żrebną w poszczególnych okresach ciąży; • Zasady wykorzystania klaczy do pracy w poszczególnych okresach ciąży; • Zasady nadzoru nad klaczą podczas porodu; • Zasady zachowania się obsługi i użycia środków ochrony indywidualnej podczas stanówki; • Zasady planowania własnej pracy, organizowania stanowiska pracy wg zasad BHP, ochrony ppoż. i stosowania <u>środków ochrony indywidualnej</u>⁵⁶.	• Planować kolejność prac podczas <u>sezonu kopulacyjnego</u>⁴⁸ w stadninie/stadzie ogierów; • Organizować <u>próby klaczy</u>⁴⁰ w <u>miejscu stanowienia klaczy</u>²⁰; • Rozpoznać objawy rui u klaczy⁴⁶; • <u>Przygotowywać klacz</u>⁴¹ i <u>ogiera do krycia</u>⁴²; • Stosować BHP podczas krycia klaczy; • Stosować zalecenia odnośnie żywienia i pielęgnacji klaczy żrebnej w poszczególnych okresach ciąży; • Oceniać prawidłowość przebiegu poszczególnych etapów porodu u klaczy; • Wykonywać podstawowe czynności w celu udzielenia pomocy przy porodzie; • Wykonywać naprawy urządzeń i narzędzi wykorzystywanych podczas stanówki.

Z7 Prowadzenie wychowu żrebiąt i młodych koni,

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady opieki nad <u>oseskiem</u>²⁷ i <u>odsadkiem</u>²⁵; • Zasady <u>odsadzania żrebiąt</u>²⁶; • Zasady pielęgnacji i żywienia odsadków; • Metody wychowu <u>roczniaków</u>⁴⁴ i <u>dwulatków</u>⁶; • Zasady planowania własnej pracy, organizowania stanowiska pracy wg zasad BHP i ochrony ppoż.	• Oceniać potrzeby pokarmowe i żywić żrebięta w zależności od zapotrzebowania i wieku; • Wykonywać podstawowe <u>zabiegi zootechniczne</u>⁶² i pielęgnacyjne u żrebiąt; • Wykonywać odsadzanie żrebiąt; • Przyuczać żrebięta, odsadki i roczniaki do podstawowych czynności zootechnicznych; • Wykonywać prace zgodnie z zasadami i przepisami BHP oraz z zachowaniem dobrostanu zwierzęcia.

Z8 Wdrażanie młodego konia w początkowej fazie jego nauki

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady <u>wdrażania młodych koni do treningu</u>⁵⁹ wstępnego; • Zasady planowania treningu młodego konia; • Kolejność czynności wykonywanych podczas <u>zajeżdżania młodych koni</u>⁶⁵;	• Planować etapy treningu młodego konia samodzielnie i w porozumieniu z trenerem; • Przyuczać młode konie do podstawowych czynności jeździeckich; • Pracować z dwulatkiem nad akceptacją <u>rzędu</u>

• Cele i zasady <u>lonżowania</u>¹⁶; • Zasady nauki <u>przyjmowania jeźdźcy</u>⁴³; • Zasady nauki reakcji konia na <u>pomoce jeździeckie/powożeniowe</u>³⁶; • Etapy przygotowania konia do pierwszego <u>dosiadania</u>⁵ i <u>zaprzęgania</u>⁶⁶; • Zasady wykorzystania narzędzi treningowych i wyposażenia dodatkowego w treningu.	• <u>jeździeckiego</u>⁴⁷, w tym <u>siodła</u>⁴⁹ i <u>pracy w ręku</u>³⁸; • Uczyć konia pracy na <u>lonży</u>¹⁵ z wykorzystaniem lonżownika i wyposażenia dodatkowego; • Uczyć konia reakcji na pomoce jeździeckie/powożeniowe, dosiadając go lub powożąc nim; • Dobierać metody treningowe w zależności od formy użytkowania konia; • Wykorzystywać urządzenia treningowe podczas treningu młodego konia.
--	---

Z9 Wykonywanie czynności związanych z transportem koni

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady transportu koni; • Zasady przygotowania i zabezpieczania konia w transporcie; • Techniki wprowadzania i wyprowadzania konia z przyczepy; • Zasady nadzoru nad końmi podczas transportu.	• Określać zasady transportu koni w zależności od odległości transportowej; • Przygotowywać konia do transportu pod względem żywieniowym oraz zakładając mu <u>ochraniacze</u>²⁴; • Uczyć konia wchodzenia do przyczepy; • Wykorzystać różne techniki wprowadzania konia do przyczepy; • Stosować sposoby bezpiecznego wiązania koni; • Uczyć konia wychodzenia z przyczepy; • Nadzorować konia podczas transportu.

3.3. Kompetencje społeczne

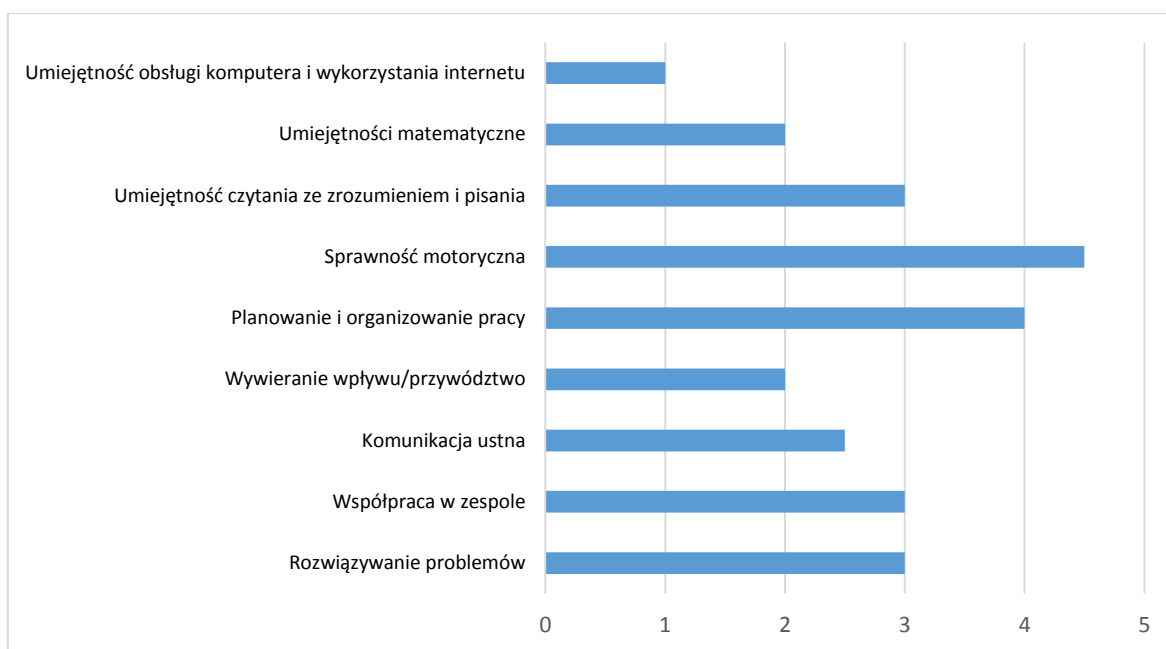
Pracownik w zawodzie **masztalerz** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone jego opiece zwierzęta.
- Podejmowania samodzielnych decyzji w odniesieniu do oceny zdrowia koni i jego potrzeb fizjologicznych.
- Podejmowania samodzielnych decyzji w nagłych sytuacjach wynikających z zachowania zwierząt.
- Kierowania się w pracy dobrostanem koni i etyką zawodową.
- Doskonalenia własnej wiedzy na temat chowu, hodowli i użytkowania koni.
- Śledzenia trendów żywieniowych dla poszczególnych kategorii koni.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych niezbędnych do właściwej opieki nad końmi.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **masztalerz**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **masztalerz****Uwaga:**

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **masztalerz** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Masztalerz może pracować m.in. w:

- stadninach państwowych,
- państwowych stadach ogierów,
- prywatnych ośrodkach hodowlanych²⁸,
- prywatnych ośrodkach jeździeckich,
- stajniach istniejących przy instytucjach edukacyjnych, takich jak uniwersytety czy szkoły zawodowe posiadające konie,
- miejscach zorganizowanego wypoczynku i rekreacji ruchowej (np. gospodarstwach agroturystycznych, hotelach i pensjonatach oferujących kontakt z końmi, jazdę konną, jazdę zaprzęgiem).

Obecnie (2018 r.) popyt na masztalerzy obserwuje się przede wszystkim w regionach, na których szczególnie rozwija się hodowla koni (głównie wybrane powiaty województw mazowieckiego oraz wielkopolskiego). Utrzymująca się od kilku lat tendencja rosnącego zainteresowania szkołami jazdy konnej oraz hipoterapią przekłada się również na wzrost zatrudnienia w tej branży.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **masztalerz**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu masztalerz można uzyskać podejmując:

- kształcenie w technikum, w zawodzie szkolnym pokrewnym technik hodowca koni,
- szkolenie w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji RL.19 Organizacja chowu i hodowli koni oraz RL.20 Szkolenie i użytkowanie koni, w zawodzie szkolnym pokrewnym technik hodowca koni.

Od roku szkolnego 2019/2020 kształcenie w zawodzie technik hodowca koni odbywać się będzie w 5-letnim technikum.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,

- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie pokrewnym technik hodowca koni potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Szkolenie dla zawodu **masztalerz** może być organizowane przez:

- pracodawców w ramach wewnętrznych szkoleń,
- instytucje szkoleniowe,
- prywatne przedsiębiorstwa,
- stowarzyszenia i uprawnione organizacje branżowe.

Przykładowo tematyka szkoleń może dotyczyć:

- sprawowania opieki nad końmi,
- obsługi maszyn i urządzeń niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych,
- doskonalenia technik jazdy konnej,
- identyfikowania podstawowych objawów chorobowych u koni.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **masztalerz** jest zróżnicowane i wynosi najczęściej od 2200 zł do 3500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzenia w zawodzie masztalerz jest uzależniony m.in. od:

- posiadanych umiejętności i kwalifikacji,
- indywidualnego zakresu obowiązków,
- rodzaju i okresu umowy,

- lokalizacji miejsca pracy,
- stażu pracy i doświadczenia zawodowego,
- efektywności pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **masztalerz** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych oraz dolnych (05-R), które nie wykluczają wykonywania prac przy koniach.

WAŻNE

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI

UMIĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1967).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 1632).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 127, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984.
- Chrzanowski Sz.: Żywnienie koni. Wieś Jutra, Warszawa 2014.
- Chrzanowski Sz., Łojek A., Oleksiak S.: Hodowla i użytkowanie koni. Tom 1. SGGW, Warszawa 2013.
- Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991.
- Jezierski T.: Mechanizmy zachowania się koni i ich rola w chowie i użytkowaniu. IGiHZ PAN, Warszawa 2013
- Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A.: Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni. PWRiL, Warszawa 2004.
- Łojek J., Łojek A.: Hodowla i użytkowanie koni. Tom 2. SGGW, Warszawa 2013.
- Nowicka D.: ABC powożenia. Salon Pegaz, Poznań 2000.
- Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003.
- Strasser H.: Rumak piękny i zdrowy – pielęgnacja i leczenie kopyt. UP, Poznań 2009.
- Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. Drukrol, Kraków 1998.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>

- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie(kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) technik hodowca koni 314203:
https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/314203.pdf
- Polski Związek Hodowców Koni: <http://pzhk.pl>
- Polski Związek Jeździecki: <http://www.pzj.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy i czasopismo Hodowca i Jeździec: <https://www.hij.com.pl>
- Portal internetowy z poradami i wiadomościami dla jeźdźców i hodowców: <http://galopuje.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Prawo dla pasjonatów koni i jeździectwa: <http://lexhippica.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego,

	10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie:

	podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.edu.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Behawior	Zespół reakcji konia, w odpowiedzi na bodźce płynące ze środowiska, na który wpływ miały miliony lat ewolucji koni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jezierski T.: Mechanizmy zachowania się koni i ich rola w chowie i użytkowaniu. IGIHZ PAN, Warszawa 2013
2	Charakter	Zespół wrodzonych cech zwierzęcia, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym postępowaniu, modyfikowanym przez jego doświadczenie życiowe, traktowanie przez człowieka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jezierski T., Górecka A.: Ocena cech psychicznych koni. „Hodowca i Jeździec” nr 10, 2006
3	Cykl płciowy kłacz	Okres od pierwszego dnia rui do ostatniego dnia przed wystąpieniem następnej rui.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
4	Dobrostan	Stan zdrowia fizycznego i psychicznego osiągniany w warunkach pełnej harmonii organizmu ze środowiskiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jezierski T., Górecka A.: Dobrostan koni sportowych i rekreacyjnych. „Hodowca i Jeździec” nr 14, 2007
5	Dosiadanie	Wsiadanie jeźdźcy na konia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zasady jazdy konnej, cz.1. PZJ 2003

6	Dwulatek	Kategoria wiekowa koni, do której przechodzą osobniki po 1 stycznia roku następnego po roku, w którym były kategoryzowane jako roczniaki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
7	Gniotownik	Urządzenie służące do zgniatania ziarna zbóż.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
8	Instynkt	Wrodzona zdolność zwierzęcia do działania niezbędnego do przeżycia osobnika.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984
9	Karuzela dla koni	Urządzenie służące do wymuszania ruchu konia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://molenkoning.com/#!/pl/trening-koni-w-karuzeli [dostęp: 31.10.2018]
10	Klacz żrebna	Klacz zapłodniona, z potwierdzoną ciążą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
11	Kopyto	Wytwór rogowy skóry w postaci puszki, stanowiący twarde zakończenie kończyn konia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A.: Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni. PWRiL, Warszawa 2004
12	Krycie klaczy	Czynność płciowa pomiędzy ogierem a klaczą skutkująca zapłodnieniem klaczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
13	Kryta ujeżdżalnia	Duży budynek, specjalnie zbudowany, służący do użytkowania koni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Systemy utrzymania koni http://pzhk.pl/wp-content/uploads/Poradnik-Systemy_utrzymania_koni.pdf [dostęp: 31.10.2018]
14	Kucie koni	Zabieg polegający na przymocowaniu do brzegu podstawowego kopyta – podkowy metalowej lub plastikowej w celu jego zabezpieczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A.: Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni. PWRiL, Warszawa 2004

15	Lonża	Lina służąca do lonżowania konia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
16	Lonżowanie	Praca z koniem na lonży po okręgu, po którym porusza się koń, wykonując różne ćwiczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
17	Lonżownik	Plac, najczęściej w kształcie koła, odpowiednio ogrodzony, służący do pracy z koniem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
18	Metody oceny żrebności klaczy	Różne metody diagnostyczne umożliwiające ocenę stanu fizjologicznego – ciąży u klaczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
19	Metody poskramiania koni	Zabiegi polegające na unieruchomieniu/obezwładnieniu konia, przydatne zwłaszcza podczas zabiegów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
20	Miejsce stanowienia klaczy	Miejsce wyposażone w urządzenie zwane próbniakiem, umożliwiające oparcie się klaczy piersią i jednocześnie ochronę osoby trzymającej klacz.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
21	Mowa ciała koni	Informacje przekazywane przez konie za pomocą postawy ciała, pozycji uszu, ogona, ruchu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
22	Nałogi i narowy	Powstałe u konia odruchy warunkowe, niepożądane.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zwoliński J.: Hodowla koni. PWRiL, 1981
23	Ocena organoleptyczna jakości pasz	Ocena przez człowieka jakości paszy za pomocą zmysłu wzroku i węchu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chrzanowski Sz.: Żywnienie koni. Wieś Jutra, Warszawa 2014
24	Ochraniacze	Zakładane koniom na nogi w celu ich zabezpieczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
25	Odsadek	Żrebię odłączone od matki, w wieku ok. 6 m-ca życia – w wieku od odłączenia do 1 stycznia następnego roku.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991

26	Odsadzanie źrebiąt	Czynność hodowlana polegająca na odłączeniu źrebiąt od matki wieku ok. 6 m-ca życia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
27	Osesek	Źrebie, którego podstawowym pokarmem jest mleko matki, do momentu odłączenia go na stałe od matki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
28	Ośrodek hodowlany	Miejsce, w którym konie wykorzystywane są w hodowli (rozród klaczy, produkcja źrebiąt).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
29	Ośrodek jeździecki	Miejsce, w którym konie wykorzystywane są do jazdy pod siodłem lub w zaprzęgu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
30	Pastwisko	Teren, odpowiedniej wielkości i zabezpieczony ogrodzeniem, porośnięty różnymi gatunkami traw, gdzie konie wypuszczane są luzem i mają czas na jedzenie trawy	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
31	Pasza objętościowa	Pasza zadawana koniom w dużych ilościach np. siano, słoma.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chrzanowski Sz.: Żywnienie koni. Wieś Jutra, Warszawa 2014
32	Pasza treściwa	Pasza pochodząca od zbóż, podawana koniom w postaci ziaren oraz granulatów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chrzanowski Sz.: Żywnienie koni. Wieś Jutra, Warszawa 2014
33	Perystaltyka jelit	Praca jelit powodująca przesuwanie się treści pokarmowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chrzanowski Sz.: Żywnienie koni. Wieś Jutra, Warszawa 2014
34	Plac treningowy	Miejsce służące do pracy wierzchowej lub zaprzęgowej z koniem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
35	Podkuwacz	Osoba zajmująca się zawodowo zabiegami pielęgnacyjnymi kopyt, w szczególności ich rozcyszczaniem i kuciem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A.: Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni. PWRiL, Warszawa 2004

36	Pomoce jeździeckie/ powożenia	Pomoce służące jeźdźcowi do kierowania koniem podczas pracy z nim.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR 2003; Nowicka D.: ABC powożenia. Salon Pegaz, Poznań 2000
37	Popęd	Silna potrzeba zwierzęcia, będąca powodem działania zmierzającego do zaspokojenia potrzeby.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984
38	Praca w ręku	Praca jeźdźcy z koniem prowadzona z ziemi za pomocą lonży.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
39	Problemy behawioralne	Problemy zachowania koni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984
40	Próba klaczy	Pobudzanie klaczy poprzez obecność ogiera celem oceny etapu cyklu rujowego i gotowości na przyjęcia ogiera.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
41	Przygotowanie klaczy do krycia	Polega na zabezpieczeniu kłębu poprzez okrycie go kocem, zabandażowaniu ogona i spętaniu kończyn tylnych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
42	Przygotowanie ogiera do krycia	Polega na założeniu ogierowi ogłowia lub dołączenia do kantara wędzidła z werblikami, a w przypadku pobudliwych ogierów założenia kolca celem kontrolowania i poskromienia go.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
43	Przyjmowanie jeźdźcy	Akceptacja jeźdźcy podczas nauki pracy pod siodłem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zasady jazdy konnej, cz.1. PZJ 2003
44	Roczniki	Kategoria wiekowa źrebiąt, do której przechodzą osobniki po 1 stycznia roku następnego po roku urodzenia źrebiąt.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991

45	Roczyszczanie	Zabieg korekcji kopyt polegający na usunięciu nadmiernie wyrośniętego rogu kopytowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A.: Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni. PWRiL, Warszawa 2004
46	Ruja u klaczy	Faza płodności klaczy w cyklu rozrodczym, w trakcie której klacz jest gotowa do zapłodnienia przez ogiera.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak- -Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
47	Rząd jeździecki	Ogłowie i siodło używane podczas jazdy konnej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
48	Sezon kopulacyjny	Okres wykorzystywania ogiera jako rozplodnika.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak- -Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
49	Siodło	Element rzędu jeździeckiego umożliwiające jazdę na koniu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
50	Stadnina	Ośrodek zajmujący się hodowlą lub reprodukcją koni, który jest wyposażony w stajnie i odpowiednie zaplecze gospodarcze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
51	Stado	Grupa koni.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
52	Stado ogierów	Ośrodek zajmujący się hodowlą ogierów określonej rasy lub kilku ras, które stanowią bazę genów dla danej populacji rasowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
53	Stajnia	Budynek gospodarski, w którym utrzymywane są konie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991

54	Stanowienie klaczy	Czynność płciowa pomiędzy ogierem a klaczą skutkująca zapłodnieniem klaczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
55	Stanówka	Czynność hodowlana mająca na celu zapłodnienie klaczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
56	Środki ochrony indywidualnej	Kask i kamizelka chroniące głowę i klatkę piersiową osoby, która nadzoruje skok ogiera na klacz.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie rozporządzenia MRiRW z dnia 4 sierpnia 2017 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze zwierząt (Dz. U. poz. 1692)
57	Temperament	Uspokojenie konia uwidocznione w jego reakcjach na bodźce ze świata zewnętrznego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jezierski T., Górecka A.: Ocena cech psychicznych koni. „Hodowca i Jeździec” nr 10, 2006
58	Użytkowanie rozplodowe	Sposób wykorzystania samicy - klaczy jako matki, a w przypadku ogiera – użytkowanie samca jako reproduktora kryjącego kolejne klacze	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Wierzbowski S., Kosiniak-Kamysz K.: Kierowany rozród koni. DRUKPOL, Kraków 1998
59	Wdrażać młodych koni do treningu	Proces wprowadzania młodych koni na kolejne etapy zaawansowania treningowego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zasady jazdy konnej, cz.1. PZJ 2003
60	Wybieg	Teren służący do wypuszczania koni, dający możliwość swobodnego ruchu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
61	Zabiegi pielęgnacyjne	Zabiegi polegające na czyszczeniu sierści, włosia i kopyt. Wyróżniamy zabiegi wykonywane codziennie i okresowo.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pruchniewicz W.: Akademia jeździecka. Chaber PR, Warszawa 2003
62	Zabiegi zootechniczne	Zabiegi polegające na identyfikacji i profilaktyce zdrowotnej, m.in. odrobaczanie, szczepienie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991

63	Zachowania społeczne	Interakcje pomiędzy końmi w stadzie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984
64	Zachowanie się konia	Każda reakcja konia w odpowiedzi na bodźce płynące z otoczenia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Blendinger W.: Wstęp do psychologii koni. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice 1984
65	Zajeżdżanie młodych koni	Proces nauki i wdrażania młodych koni do pracy pod siodłem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zasady jazdy konnej, cz.1. PZJ 2003
66	Zaprzęganie	Połączenie konia z pojazdem zaprzęgowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Nowicka D.: ABC powożenia. Salon Pegaz, Poznań 2000
67	Zoonozy	Odzwierzęce choroby bakteryjne, wirusowe i pasożytnicze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991
68	Żrebię	Młody koń od urodzenia do wieku 6 miesięcy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S.: Chów, hodowla i użytkowanie koni. SGGW, Warszawa 1991

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.